

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

univerzitetni klinični center ljubljana
University Medical Centre Ljubljana

Univerza v Ljubljani | Medicinska fakulteta
INŠTITUT ZA MIKROBIOLOGIJO IN IMUNOLOGIJO

www.odzivnahiv.si www.kajisces.si

(Ta dokument je nastal s finančno podporo Norveškega finančnega mehanizma. Za vsebino tega dokumenta je odgovorno izključno društvo ŠKUC in zanj v nobenem primeru ne velja, da odraža stališča nosilca programa Norveškega finančnega mehanizma. Nosilec projekta Odziv na hiv je Društvo informacijski center Legebitra, partnerji v projektu pa so: Društvo ŠKUC – sekcija Magnus, Društvo DIH – Enakopravni pod mavrico, Inštitut za mikrobiologijo in imunologijo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani, Klinika za infekcijske bolezni in vročinska stanja UKC Ljubljana in Helseutvalget for bedre homohelse. Več o projektu na: www.odzivnahiv.si.)

PRVO POROČILO ZA E-UČENJE - IZOBRAŽEVANJA ZA SKUPNOST (FIZIČNA in ELEKTRONSKA OBLIKA)

- **PROJEKT:** Odziv na hiv
- **DELOVNI SKLOP (6b Izobraževanje)**
- **DEJAVNOST (6.3. Izobraževanje za skupnost)**
- **REZULTAT (6.3. Prvi modul za e-učenje)**

Odgovorna oseba za izvajanje: mag. Miran Šolinc, predsednik društva ŠKUC

Dokument pripravil: mag. Miran Šolinc

Vodja projekta:
MIHA LOBNIK, univ.dipl.soc

Odgovorna oseba nosilca projekta/partnerja:
SIMON MALJEVAC, univ.dipl.soc,

Ljubljana, 5.5.2016

KAZALO

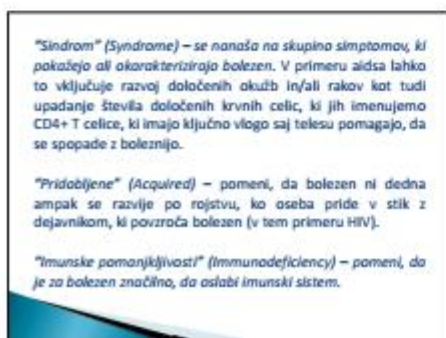
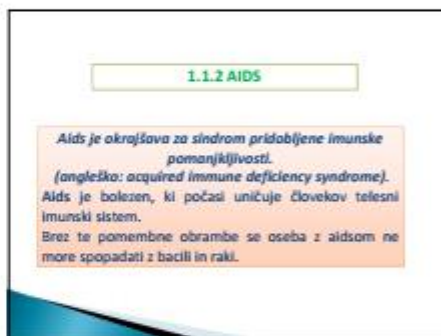
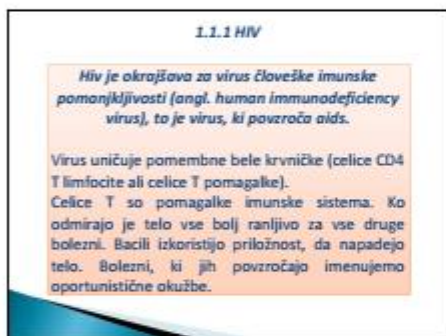
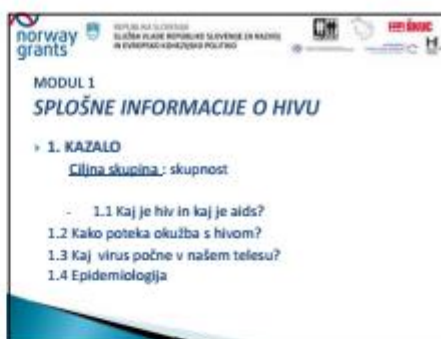
1. Potek izvedbe - načrt

E-učenje bo potekalo v mesecu juniju, ko bodo poslana vabila za člane skupnosti in moduli naloženi na ustrezen portal, od koder bodo dosegljivi udeležencem.

2. Dokazila v prilogah

Osnutek ppt prvega modula o hivu

a) pdf prezentacij

Stara terminologija	Zaželena terminologija
Hiv okuženi	Hiv pozitivni, oseba s hivom, ljude s hivom, Prepazeni hiv pozitivni – tisti ki vedo Neprepazani hiv pozitivni – ne vedo
(Visoki) rizične skupine, Razične skupine	Ključne populacije, ki so izpostavljene višjemu tveganju
Pacient	Človek
Prostitut, prostitutka	Spolni delavec Komercialni seks, prodaja spolnih uslug Oseba, ki prodaja seks
Povzročitelj spolne	These words should not be used. For adults, use terms such as sex work, sex worker, commercial sex, transactional sex, or the sale of sexual services. When children are involved refer to commercial sexual exploitation of children

Kadar oseba s hivom dobi te okužbe ali ko nivo njihovih T celic pomagalk (CD4 T celice) pade prenizko pravimo, da ima aids.

Običajno mine več let preden hiv oslabi imunski sistem do te mere, da nastopi aids.

ZDRAVILO ZA POPOLNO OZDRAVITEV HIVA ŠE NE OBSTAJA, vendar obstajajo zdravila, ki lahko občutno upočasnijo napredovanje bolezni.

Ta zdravila so zmanjšala smrtnost zaradi aidsa v mnogih državah v razvoju.

1.2 KAKO POTEKA OKUŽBA S HIVOM IN BOLEZEN AIDS?

FAZE OKUŽBE S HIVOM

Ko virus telo okuži se začne dolga inkubacijska doba hiva (*klinična latenca*) in na koncu povzroči, da se razvijejo znaki in simptomi bolezni aidsa.

Hiv povzroča resne poškodbe imunskega sistema in uničuje DNK celic CD4+ s pomočjo katerega se razmnožuje. Ko bele krvničke (CD4+ T-limfociti) upadajo začne naraščati tveganje in težavnost oportunističnih bolezni.

FAZE OKUŽBE

Čeprav hiv okužbo v teoriji lahko razdelimo na različne faze jo v praksi težko razmejimo na posamezne dele in mejnike, ki se med seboj jasno in bistveno razlikujejo z lahkoto prepoznavnimi znaki.

Zdravje osebe s hivom bo odvisno od trdnosti njenega imunskega sistema (od števila celic CD4 in virusnega bremena ter izpostavljenosti okužbam in boleznim v okolju).

V nekaj tednih po nastanku okužbe s hivom bodo nekateri razvili gripi podobne simptome, ki bodo trajali teden ali dva, nekateri pa simptomov sploh ne bodo kazali.

Ljudje s hivom se lahko počutijo in izgledajo popolnoma zdravo več let. Vendar, čeprav se počutijo zdrave hiv še vedno škoduje njihovem organizmu.

Mnogim ljudem s hivom, tudi tistim, ki se počutijo zdravo, lahko v veliki meri zelo pomagajo trenutno obstoječa zdravila s katerimi zdravimo okužbo s hivom.

Ta zdravila lahko omejijo ali upočasnijo uničevanje imunskega sistema, izboljšajo zdravje ljudi s hivom in lahko zmanjšajo možnost prenašanja okužbe.

Okužba s hivom, ki jo ne zdravimo lahko povzroči veliko drugih bolezni vključujoč bolezni srca in ožilja, bolezni jeter, ledvic in raka.

Aids

Aids je pozna faza okužbe s hivom, ko je imunski sistem človeka že resno poškodovan in ima težave pri premagovanju bolezni in rakov.

Preden so razvili sodobna zdravila se je okužba s hivom lahko v samo nekaj letih razvila v bolezen aids. Danes lahko ljudje s hivom živijo veliko dlje, cela desetletja, preden se razvije aids.

Zahvala za to gre kombinaciji „visoko aktivnih“ zdravil, ki smo jih dobili sredi 90tih let prejšnjega stoletja in so vedno boljša.

Ne moremo natančno napovedati katere simptome in bolezni bo neka oseba razvila, ki bodo posledica okužbe s hivom.

Hiv napada in razoroži imunski sistem na zelo poseben način zato telo lahko napadejo vse vrste bakterij, glivic, virusov in rakov.

To je tudi razlog, da govorimo o aidsu kot o sindromu – množici ali skupku številnih bolezni in okužb.

Okužbo, vendarle v teoriji, lahko razdelimo v naslednje faze:

- Faza primarne okužbe s hivom (ali bolezen akutne serokonverzije).
- Faza asimptomatičnega mirovanja.
- Faza manjše simptomatičnosti.
- Faza večje simptomatičnosti in oportunističnih bolezni.
- Faza težje simptomatičnosti: kažejo se znaki aidsa.

Pri nas je bilo v letu 2014
16 primerov aidsa in vsi so bili
zdravljeni kot pritrne diagnosticirane HIV.

1.3 KAJ VIRUS POČNE V NAŠEM TELESU?

Patofiziologija aidsa je kompleksna.

Hiv povzroča aids tako, da poškoduje bele krvničke CD4+ T celice pomagalko, točno tiste celice, ki naj bi nas ravno ščitile.

To oslabi imunski sistem in omogoča oportunistične okužbe, to pomeni, da še drugi mikrobi povzročajo bolezni.

Celice T so za odziv imunskega sistema zelo pomembne saj se brez njih telo ne more braniti pred okužbami in rakavimi celicami.

Celica je enostavno ubita ali zmešana do te mere, da ni več funkcionalna (in se ne odziva na tuje antigene. Zato se imunski sistem sesuje kar povzroči zaplete, kot so okužbe in raki, ki spadajo v težavnosti bolezni aidsa.

Mehanizem izginjanja celic T se v akutni fazi razlikuje, ko s hivom napadene celice razpadejo, od kronične faze, ko se postopno zmanjšuje sposobnost imunskega sistema, da bi proizvajal nove celice in s tem povzroča počasno upadanje števila celic T.

1.4 EPIDEMIOLOGIJA GLOBALNO

• Poročilo o epidemiji hiva za 2014 navaja, da ocenjujejo, da je bilo ob koncu leta 2014 v svetu 36,9 milijona ljudi, ki živijo s hivom.

• 2 milijona se jih je na novo okužilo.

• 15 milijonov jih prejema terapijo za zdravljenje hiva.

• 1,2 milijona jih je umrlo zaradi bolezni povezanih z aidsom.

HIV V EVROPI MED MSM

- V Evropi se je v letu 2013 na novo s HIV-om okužilo 12.223 moških, ki imajo spolne odnose z moškimi.
- To predstavlja 42% vseh novih okužb v 2013.
- V zadnjem desetletju je število MSM s HIV-om naraslo za 33%.

HIV V SLOVENIJI MED MSM

- Pri nas je bilo v letu 2014 prepoznanih 48 novih okužb s HIV-om, od tega vsaj 32 pri MSM, (če upoštevamo da 9 oseb ni navedlo načina okužbe in jih prištevamo v skupino pod "drugo").
- 32 MSM predstavlja 67% vseh novih okužb v 2014.
- V zadnjem desetletju so bile prepoznane 304 okužbe s HIV-om med MSM – od skupno 430 pri vseh moških.

Glavni načini prenosa v Zahodni Evropi so:

- ✓ *Hetero in homo-seksualni spolni prenos* (nezaščiteni spolni odnosi = brez kondoma, z nekom, ki ima HIV).
- ✓ *Uporaba intravenskih drog (UID)* - souporaba igel, brizg, vode za izpiranje ali drugih pripomočkov za pripravo nelegalnih drog za injiciranje.
- ✓ HIV se lahko prenese tudi z *matere na otroka* bodisi pred rojstvom, med rojevanjem ali z dojenjem.

HIV: NAČINI PRENOSA

3. HIV: NAČINI PRENOSA

1. Z OKUŽENO KRVJO

- ✓ Med transfuzijo s HIV-om okužene krvi
- ✓ Souporaba igel in brizg z osebo, ki je okužena s HIV-om.

- ✓ Uporaba nerazkuženega pripora, ki reže ali prebada kožo takoj zatem, ko je bilo uporabljeno na osebi s HIV-om.

II. Z OŠČENI Z OKUŽENO OSOBO NE MOGAJETA IMATI SPOLNI ODNOS

- ✓ **Analni spolni** odnos brez kondoma. (ali vaginalni)
- ✓ Oralni spolni odnos brez zaščite, kot je kondom ali dentalna krpica (oziroma pogovorno folija)

III. Z OKUŽENE MATERE NA NOVOROJENEGA OTROKA IN MED ROJEVANJEM TER PRI DOJENJU

- ✓ Pri oskrbovanju s krvjo med nosečnostjo, pri rojevanju.
- ✓ Preko materinega mleka pri dojenju

Prejeto je od 3

Je to zmožnost dobiti

HIV SE NE PRENAŠA:

- ✓ Z običajnimi socialnimi stiki med ljudmi;
- ✓ Pri otroški igri, v šoli, pri službenih in družbenih aktivnostih;
- ✓ Če smo znanci ali če smo prijatelji z osebo s hivom;

Preko zraka ali vode.

HIVA NE MOREMO DOBITI:

- ✓ Ko okužena oseba v vaši bližini kašlja ali kihne ali pri stiku z njihovim znojem ali solzami.

HIVA NE MOREMO DOBITI:

- ✓ Pri neposrednem kožnem stiku z okuženo osebo.
- ✓ Če živimo ali delamo v istih prostorih z okuženo osebo ali pri souporabi istih pripomočkov v gospodinjstvu ali službene opreme.
- ✓ Pri poljubljanju ali objemanju z okuženo osebo.

norway grants REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA ZA SLOVENIJO
REPUBLIKE SLOVENIJE IN NAJDI
IN EVROPSKI SKLAD ZA REGIONALNI RAZVOJ

Čestitamo! Prišli ste do konca prvega modula. Sedaj preverite svoje znanje s testom za modul 1.

Obišči tudi spletne strani:

- www.stop-aids.si
- www.magnus.si
- www.testiran.si
- www.glav.ca.kbop.si/ni-net
- www.njih.nahiv.si